

Előszó röviden

A türelmetlen olvasó kedvére

Amikor elkészül a könyv, jöhet az előszó. A legnehezebb műfaj, mert az olvasók legtöbbször rögtön az első fejezettel szereti kezdeni. De mégis, a szerző optimista: ha ígéretesen rövid a bevezetés, az író magyarázata és magyarázkodása, hátha belevág az Olvasó.

A magyar ipari vezetők, elsősorban az illetékes minisztériumok szakemberei már a nyolcvanas években felismerték, hogy a gazdaságban, különösen annak meghatározó ágazatában, az iparban és a kapcsolódó szolgáltatásokban alapvető szerkezeti változtatásokra, mélyreható átalakításokra van szükség. Le kell váltani az energifaló öreg kohókat, jelentősen növelni kell a minőséget, új technológiákra, gyártmányokra és logisztikai eljárásokra van szükség. 1990 után ez meg is történt – ha nem is a korábban elképzelték szerinti módon és mértékben. Sajnos a rendszerváltozást követő privatizációval jellemzett folyamatokat nem támasztotta alá tervezés, a felvásárlók döntő részét pedig elsődlegesen a piacszerzés és a konkurencia kiiktatása vezérelte, nem a meglévő egységek és a szerkezet megújítása. Szerepet játszott, nem is csekély mértékben, a korrupció, nemkülönben a hozzá nem értés. Ennek

a folyamatnak esett áldozatául – egyebek között – a sikeres autóbuszgyártásunk is.

A jelen kötetnek az *Életutak* című sorozatban megjelent két elődje a hazai járműgyártás történetére fókuszált, egy-egy vezető személyiség munkássága nyomán. A megelőző kötetek lényegében a múltat, annak történéseit követték nyomon, míg ez a mostani élettörténet már magában hordozza a nagy társadalmi-gazdasági fordulatok tanúságát és tanulságait. Az Ikarus összeomlásához a rendszerváltás, a legnagyobb piacok elzáródása, elvesztése vezetett. Az életre keltésre tett próbálkozások a mai napig nem jártak sikerrel.

Szomorú végjáték, de biztató, hogy más indítatással, más lehetőségek megragadásával mégis történt szerkezeti változás. Megtudhatjuk a kötetből, hogy – igaz, még az előző rendszer végnapjaiban – felépült nálunk és napjainkban is sikerrel működik a japán Suzuki autógyár magyarországi üzeme. Hasonlóképpen sikerekkel folytatja és szélesíti tevékenységét hazánkban a német Knorr-Bremse nagyvállalat.

Ezúttal is egy életsorson, egy vezető mérnök és menedzser munkáján keresztül ismerhetjük meg a történetek folyamait. Az Ikarusban technikai újdonságokat, modern gondolkodásmódot és logisztikai eljárásokat bevezető Lepsényi István az, aki összekötő kapcsot jelent a magyar Suzuki hazai megtelepedése és a már évtizedek óta hazánkban tevékenykedő és fejlődő Knorr-Bremse munkássága között.

E két vállalat története számunkra mindenképpen megszívlelendő tanulságokat hordoz magában. Mindkét, a múlt század elején alapított cég kezdetben a maitól igencsak eltérő termékekkel foglalkozott. A Suzuki a szövőgépektől, kerékpároktól jutott el addig, hogy mára az öt legnagyobb japán autógyár egyike lett. A Knorr-Bremse pedig a vasúti fékgyártás sikereinek lanyhulásakor vágott bele igencsak eltérő termékeknek, a közúti járműfékeknek az előállításá-

ba. Mindkét vállalat vezetőinek gondolkodásmódját – a korábbiaknak és a jelenlegieknek is – az innováció töretlen alkalmazása és az új folyamatos tanulása jellemzi. Érdeemes figyelni e tanulságokra, különösen napjainkban, amikor Magyarországon egyre nagyobb megszorítások érik mind a kutatás–fejlesztés–innováció hármasságát, mind az oktatást. A rendszerváltás utáni megrendítő iparszerkezeti átalakulásokat azért tudta túlélni a gépipar jelentős ága, a járműgyártás, mert létezett az a szaktudás, amit a magyar mérnökök és menedzserek továbbvittek és átadtak az újabb generációnak. E kiemelkedő mérnökszemélyiségek közé tartozik a jelen kötet hőse is.

A magyar ipartörténet e szeletének megismerését kívánja szolgálni ez a könyv, amely három plusz egy részre tagozódik. Az első rész a folyamatokat, változásokat időrendben áttekintő összefoglalás. A második részben a Lepsényi Istvánnal folytatott beszélgetések olvashatók, amelyekben életéről, munkájáról, a nagy kihívásokat követő váltásokban gazdagodó műszaki és menedzseri tevékenységéről szól. A harmadik részben a korszak három kiemelkedő ipari (és részben tudományos) vezetője mondja el „tanúvallomását” a folyamatokról és változásokról. A „plusz egy” részben, a Függelékben, hősi életútjával és sikereinek hátterét bemutató adalékokkal ismerkedhet meg az Olvasó.

* * *

A végére idekívánczozik még egy gondolat. Az *Életutak* sorozat főszereplői mind férfiak. Nem meglepő: a műszaki életben, különösen Magyarországon, kevés nőt találunk. És mégis, ott rejteneznek a nők a háttérben, elmosódottan, alig láthatóan. Asszonyok, akik e könyvek főszereplőinek megadták a hátteret az eredményeikhez, a mindennapos, olykor igencsak megterhelő, hosszú túlórákkal, kiküldetésekkel nehezített munkájukhoz, akik nevelték a gyermekeket, akik

biztosították, hogy legyen meleg ebéd meg vacsora, rendezett életkörülmények, tiszta, vasalt ing minden napra.

„Sok kincsemet ők gyűjtötték,
Virágaim ők öntözték,
Birodalmam növesztették,
Övék minden, minden, minden.”¹

Tisztelet nekik.

Sz. Zs.
2011. november

¹ Bartók Béla–Balázs Béla: *A kékszakállú herceg vára*